

Welke opdrachten en bevoegdheden hebben gemeenten?

De opdrachten van de gemeenten vallen uiteen in 2 grote categorieën¹.

Opdrachten van gemeentelijk belang:

de Grondwet bepaalt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor alles wat van gemeentelijk belang is, maar blijft verder vaag over de concrete invulling. Dat biedt een zekere soepelheid, waardoor een gemeente zelf kan inspelen op allerlei nieuwe situaties voor haar bevolking of voor het beheer van haar grondgebied.

Opdrachten van algemeen belang

toevertrouwd door andere overheidsniveaus:

de staat, gewesten en gemeenschappen kunnen gemeenten verplichten om opdrachten van algemeen belang of wetten, besluiten en decreten uit te voeren.

Dit kan op 2 manieren!:

- **Via lokaal beleid binnen de toegewezen domeinen:** de federale en regionale overheid vertrouwt onder meer onderwijs en stedenbouw toe aan de gemeenten volgens door hen vastgelegde bepalingen. Gemeenten beschikken voor deze domeinen over een beleidsmarge, met ruimte voor initiatief en een zekere autonomie. Zo handelt de gemeente in eigen naam en is ze onderworpen aan bijzonder bestuurlijk toezicht (zie fiche 3).
- **Via decentraal beheer:** voor zaken zoals burgerlijke stand en bevolkingsregisters (bv. identiteitskaarten) handelen gemeenten als gedecentraliseerde besturen voor de federale overheid. Gemeentebesturen handelen dus niet voor eigen rekening, maar als verlengstuk van de federale overheid, zonder enige handelingsvrijheid.

¹ Alain Coenen, *La commune à la croisée des chemins*, p. 50-57, Die Keure, 2003, Brugge

	Opdrachten van gemeentelijk belang	Opdrachten van algemeen belang	
Initiatief	De gemeente, op basis van de autonomie die de Grondwet verleent.	De hogere overheden vertrouwen de gemeenten opdrachten toe die ze moeten uitvoeren.	
Organisatievorm	Territoriale decentralisatie	Lokaal beleid	Decentraal beheer
Voorbeeld van bevoegdheden / plichten	Beheer van gemeentelijk patrimonium Beheer van het wegennet Toekennen van facultatieve subsidies Beheer van infrastructuur Gemeentepersoneel	Onderwijs Stedenbouw	Beheer burgerlijke stand Beheer bevolkingsregistratie Reglementering voor wapens, ambulante handel
Controle	Gewoon toezicht	Specifiek toezicht	Rechtstreeks hiërarchisch toezicht

De indeling van opdrachten van gemeentelijk en algemeen belang kent minder duidelijke grenzen dan het schema laat uitschijnen. In de loop van de jaren hebben de gemeenten namelijk steeds meer activiteiten van algemeen belang toegewezen gekregen.

De aanpak van een groot aantal maatschappelijke problemen zoals veiligheid (oprichting van politiezones), sociale bijstand aan politieke vluchtelingen, werkgelegenheidsproblematiek, milieunormen... gebeurt doorgaans via delegatie aan het gemeentelijke niveau.